

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет електроніки та комп'ютерних технологій
Кафедра радіоелектронних і комп'ютерних систем

Затверджено

На засіданні кафедри РКС
факультету електроніки та комп'ютерних
технологій
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1/23 від 31.08.2022 р.)

Завідувач кафедри

 Ігор ОЛЕНИЧ

Силабус з навчальної дисципліни
«Архітектура програмного забезпечення»,
що викладається в межах ОПП «Інженерія програмного
забезпечення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для
здобувачів з спеціальності
121 «Інженерія програмного забезпечення»

Назва дисципліни	Архітектура програмного забезпечення
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Драгоманова, 50
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет електроніки та комп'ютерних технологій, кафедра радіоелектронних і комп'ютерних систем
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	12 Інформаційні технології, 121 Інженерія програмного забезпечення
Викладачі дисципліни	Оленич Ігор Богданович, д-р фіз.-мат. наук, професор, завідувач кафедри Сінкевич Олег Олександрович, асистент
Контактна інформація викладачів	igor.olenych@lnu.edu.ua, https://electronics.lnu.edu.ua/employee/olenych-i-b oleh.sinkevych@lnu.edu.ua, https://electronics.lnu.edu.ua/employee/o_sinkevych
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекційних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	http://194.44.208.156/moodle/course/view.php?id=138
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Архітектура програмного забезпечення» є нормативною дисципліною з спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення для освітньої програми «Інженерія програмного забезпечення», яка викладається у 6 семестрі в обсязі 4,5 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб брати участь у проектуванні програмного забезпечення, створенні інтерфейсів користувача та управлінні структурою програмного забезпечення. Тому у дисципліні представлено як огляд сучасних підходів створення складних програмних систем, так і засобів та інструментів, які потрібні для проектування програмного забезпечення, реалізації основних методів і засобів автоматизації проектування, випробувань та оцінки якості програмного забезпечення.
Мета та цілі дисципліни	<i>Мета:</i> надати студентам основні поняття про структуру, інформаційні моделі та системи побудови програмного забезпечення. <i>Цілі:</i> ознайомлення студентів з основними підходами, інформаційними моделями та системами побудови програмного забезпечення, мовами програмування та проектування програмного забезпечення.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Martin R.C. Clean Architecture: A Craftsman's Guide to Software Structure and Design / Robert C. Martin. - Pearson, 2017. - 432 p. 2. Clements P., Bachmann F., Bass L. Documenting Software Architectures: Views and Beyond (2nd Edition). - Boston: Addison-Wesley Professional, 2010. 3. Goma H. Software Modeling and Design: UML, Use Cases, Patterns, and Software Architectures. – NY: Cambridge University Press, 2011. – 578 p. 4. James Gough. Mastering API Architecture: Design, Operate, and Evolve API-Based Systems / J. Gough, D. Bryant, M. Auburn. O'Reilly Media; 1st edition, 2022. - 286 p. Додаткова література: 5. Bewis T. C# Design Pattern Essentials. – NY: Ability First Limited, 2012. – 264 p.

	<p>6. Maciaszek L. Requirements analysis and systems design / L. Maciaszek. – Ontario: Pearson Education Canada, 2007. - 656 p.</p> <p>7. Richards M. Fundamentals of Software Architecture. An Engineering Approach / M. Richards, N. Ford. - Sebastopol, CA: O'Reilly Media, 2020. - 422 p.</p> <p>8. Brown S. Visualise, document and explore your software architecture. Software Architecture for Developers / Simon Brown. - Leanpub, 2019.</p> <p>9. Eyskens S. Software Architecture for Busy Developers / S. Eyskens. - Birmingham: Packt Publishing, 2021. - 174 p.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>64 години аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години лабораторних робіт та 71 година самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Знати</i> методологію та технологію збору основних вимог до програмного забезпечення та методи їх аналізу; технології проектування програмного забезпечення; способи використання CASE засобів для аналізу предметного середовища та побудови архітектури програмного забезпечення. - <i>Вміти</i> виконувати аналіз вимог до програмного забезпечення, що розробляється; оцінювати трудомісткість і вибрати адекватні підходи до розробки програмного забезпечення; проектувати архітектуру програмного забезпечення з використанням засобів візуального моделювання; усвідомлено застосовувати методики випробувань і налагодження розроблюваного програмного забезпечення; проектувати компоненти архітектурного рішення. <p>У результаті вивчення курсу «Архітектура програмного забезпечення» здобувачі набудуть таких Загальних та Фахових компетентностей та Програмних результатів навчання:</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ФК13. Здатність ідентифікувати, класифікувати та формулювати вимоги до програмного забезпечення.</p> <p>ФК14. Здатність брати участь у проектуванні програмного забезпечення, включаючи проведення моделювання (формальний опис) його структури, поведінки та процесів функціонування.</p> <p>ФК15. Здатність розробляти архітектури, модулі та компоненти програмних систем.</p> <p>ФК20. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.</p> <p>ФК25. Здатність обґрунтовано обирати та освоювати інструментарій з розробки та супроводження програмного забезпечення.</p> <p>ФК28. Володіння методами сучасних веб-технологій, хмарних технологій, великих даних та засобами розробки веб-застосувань.</p> <p>ПРН 1. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибрати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідкові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p> <p>ПРН6. Уміння вибрати та використовувати відповідну задачі методологію створення програмного забезпечення.</p> <p>ПРН11. Вибирати вихідні дані для проектування, керуючись формальними методами опису вимог та моделювання.</p> <p>ПРН12. Застосовувати на практиці ефективні підходи щодо проектування програмного забезпечення.</p> <p>ПРН13. Знати і застосовувати методи розробки алгоритмів, конструювання</p>

	<p>програмного забезпечення та структур даних і знань.</p> <p>ПРН14. Застосовувати на практиці інструментальні програмні засоби доменного аналізу, проектування, тестування, візуалізації, вимірювань та документування програмного забезпечення.</p> <p>ПРН16. Мати навички командної розробки, погодження, оформлення і випуску всіх видів програмної документації.</p> <p>ПРН20. Знати підходи щодо оцінки та забезпечення якості програмного забезпечення.</p> <p>ПРН27. Вміти обирати оптимальні алгоритми та технології розробки програмного забезпечення.</p>
Ключові слова	Бізнес-логіка, структура програмного забезпечення, дизайн рівнів програмного забезпечення, патерни, CASE засоби
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Екзамен у формі захисту командних проєктів у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Вступ в інженерію програмного забезпечення», «Алгоритми та структури даних», «Об'єктно-орієнтоване програмування», «Функційне програмування», «Патерни проектування».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, лабораторні роботи, обговорення, дискусія.
Необхідне обладнання	Мультимедіа, платформа Moodle, комп'ютерне програмне забезпечення
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться упродовж семестру за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за такими видами робіт з наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лабораторні роботи: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25. • контрольні заміри (2 модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25. • екзамен: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Загалом упродовж семестру 100 балів.</p> <hr/> <p>Контрольні заміри проводяться у формі тестових завдань.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що лабораторні та контрольні роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самотійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до</p>

	використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до контрольних робіт	Перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань певних тем до контрольних робіт розміщені на веб-сторінці курсу.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання (лабораторна робота), год	Термін виконання
1	Основні відомості про архітектуру ПЗ. Особливості розробки великих програмних систем. Архітектура і дизайн. Мета архітектури. Функціональність та структура ПЗ. Роль архітектури та архітектора.	Лекція	1, 2, 4, 9	Вступне заняття. Формування команд, обрання теми проєкту.	1 тиж. семестру
2	Парадигми програмування. Структурне програмування. Об'єктно-орієнтоване програмування. Інкапсуляція, успадкування, поліморфізм. Функційне програмування.	Лекція	1, 4, 9	Організація роботи в команді. Формати командної роботи	2 тиж. семестру
3,4	Застосування візуального моделювання в процесі розробки ПЗ. Цілі та засоби мови UML. Діаграми взаємодії, класів, станів, діяльності, компонентів, розміщення.	Лекція	3, 5, 6	Розробка вимог до проєкту. Збір вимог до ПЗ та їх аналіз.	4 тиж. семестру
5	Технології створення ПЗ. Загальні вимоги до технологій створення ПЗ. Правила та особливості розробки ПЗ. Проблеми, які виникають при розробці ПЗ.	Лекція	2, 5, 7	Проектування ПЗ. Оцінка тривалості задач проєкту.	6 тиж. семестру
6	Моделі життєвого циклу ПЗ. Каскадна модель. Макетування. Інкрементна модель. Швидка розробка додатків. Спиральна та компонентно-орієнтована моделі. XP-процес.	Лекція	2, 4, 5, 7	Створення проєкту в спеціалізованих сервісах, додавання коду в проєкт, бази даних та розв'язання конфліктів.	7 тиж. семестру
7,8	Класифікація архітектури ПЗ. Аналіз архітектури ПЗ з огляду на область застосування. Монолітна, сервісно-орієнтована, мікросервісна та безсерверна архітектура ПЗ.	Лекція	1, 2, 4, 5	Підсумкове заняття, Контрольний замір знань 1.	8 тиж. семестру

9	Мікросервісна архітектура в контексті веб-розробки. Архітектурний шаблон Модель-Вид-Контролер. Масштабування.	Лекція	4, 5, 8, 9	Реалізація проєкту. Обґрунтування архітектурного стилю. Проведення перегляду коду командою.	10 тиж. семестру
10	Мікросервісна архітектура та контейнеризація. Мікросервісні патерни. Docker-контейнери. Restful web-сервіси. Безпека сервісів.	Лекція	4, 5, 8, 9	Реалізація проєкту. Дослідження використання мікросервісів та Restful.	12 тиж. семестру
11, 12	Проектування мікросервісної архітектури. Оркестрування та відповідні сучасні засоби. Транзакції. Saga патерн.	Лекція	2, 4, 5	Реалізація проєкту. Контейнеризація.	13 тиж. семестру
13	Просторова архітектура. Топологія та модулі обробки. Помпа та колізії даних. Хмарні та локальні реалізації. Характеристики. Віртуалізоване проміжне програмне забезпечення.	Лекція	1, 2, 4	Тестування компонентів проєкту та оркестрування процесів.	14 тиж. семестру
14	Безсерверна архітектура. Хмарні нативні застосунки. Продуктивність. Кешування. AWS та безсерверна архітектура.	Лекція	2, 5, 6, 9	Інтеграція та тестування розробки проєкту.	15 тиж. семестру
15	Вибір архітектурного стилю. Критерії щодо монолітної та розподіленої архітектур. Побудова діаграми рішення.	Лекція	2, 4, 5	Підготовка та створення презентації проєкту	15 тиж. семестру
16	Аналіз якості та оцінка програмного дизайну. Атрибути якості. Методи аналізу архітектури. Комплексний підхід до оцінки архітектури. Метод аналізу вартості та ефективності.	Лекція	2, 4, 5	Підсумкове заняття, Контрольний замір знань 2.	16 тиж. семестру